

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

กระบวนการพัฒนาการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ของปราชญ์ชาวบ้าน

ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน บ้านดอนผิงแดด จังหวัดเพชรบุรี

**The development process of communication to convey organic agricultural
knowledge of local scholars at Donpingdad community learning center,
Petchaburi Province**

พลชัย เพชรปลอด (Ponlachai Petplod)* บุษบา สุธีธร (Bussaba Suteetorn)**

กำจร หลุยยะพงศ์ (Kamjohn Louiyapong)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) กระบวนการพัฒนาการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ของปราชญ์ชาวบ้าน ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน บ้านดอนผิงแดด จังหวัดเพชรบุรี (2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการสื่อสาร (3) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการสื่อสาร

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญ (Key Informant) 20 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) ปราชญ์ชาวบ้าน ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 คน (2) ผู้ที่ผลักดันให้ได้รับคัดเลือกเป็นศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 2 คน (3) ผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ จำนวน 10 คน การศึกษาวิจัยใช้เครื่องมือ (1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (3) การสัมภาษณ์กลุ่ม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการพัฒนาการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ของปราชญ์ชาวบ้าน ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน บ้านดอนผิงแดด แบ่งได้เป็น 3 ยุค คือ (1) ยุคที่เป็นผู้รับนวัตกรรมด้านเกษตรอินทรีย์โดยผู้นำชุมชน (2) ยุคที่เป็นผู้เผยแพร่นวัตกรรม โดยการรวมกลุ่มของเกษตรกรในหมู่บ้าน หมูบ้าน เปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์ได้สำเร็จ (3) ยุคที่เป็นผู้พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ จากการได้รับคัดเลือกเป็นศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน จึงมีบทบาทพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เกษตรกรในจังหวัดเพชรบุรีและใกล้เคียง 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการสื่อสาร ประกอบด้วย (1) ปัจจัยภายนอกกลุ่ม เกิดจาก บริบทชุมชน ระบบสังคม วัฒนธรรม ศักยภาพ การสนับสนุนจากคนภายนอก และการสนับสนุนจากภาครัฐ (2) ปัจจัยภายในกลุ่ม เกิดจากผู้นำ และสมาชิกกลุ่ม 3) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการสื่อสาร เกิดจาก (1) ผู้รับสารขาดความเชื่อมั่นในเรื่องประสิทธิภาพของเกษตรอินทรีย์ (2) ผู้ส่งสาร มีช่องทางการพัฒนาความรู้ที่จำกัด ทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาการสื่อสาร

คำสำคัญ กระบวนการพัฒนาการสื่อสาร เกษตรอินทรีย์ ปราชญ์ชาวบ้าน บ้านดอนผิงแดด

* นักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ponlachai@gmail.com

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bussaban@yahoo.com

*** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช kamjohn@hotmail.com